

เสวนาคลังสมอง คลังปัญญาสยาม (ครั้งที่ 11)

“อุดมศึกษาไทยกับมุมมองของนักเศรษฐศาสตร์”

โดย

รศ.ดร.วรากรณ์ สามโกเศศ

(ประธานกรรมการในคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา)

วันที่ 18 ธันวาคม 2567 เวลา 10.00 - 11.00 ผ่านระบบ VDO Conference (ZOOM)

ระบบอุดมศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่มีบทบาทในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสร้างความสำเร็จก้าวหน้าให้กับประเทศ เสนาที่จัดขึ้นภายใต้หัวข้อ “อุดมศึกษาไทยกับมุมมองของนักเศรษฐศาสตร์” ได้มีการอภิปรายถึงความสำคัญของอุดมศึกษาในเชิงเศรษฐศาสตร์ โดยเน้นประเด็นปัญหาและแนวทางการพัฒนาในบริบทของประเทศไทย ซึ่งบทความนี้จะนำเสนอเนื้อหาที่สำคัญจากการเสวนาดังกล่าว

ความท้าทายของระบบอุดมศึกษาไทย

ประชากรไทยมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในอดีตมีอัตราการเกิดสูงกว่า 1 ล้านคนต่อปี แต่ปัจจุบันลดลงเหลือเพียง 5 แสนคนต่อปีเท่านั้น ส่งผลให้จำนวนผู้เข้าสู่ระบบการศึกษาลดลงตามไปด้วย ปัญหานี้นำไปสู่ความท้าทายในการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาที่ขยายตัวอย่างมากในอดีต เมื่อจำนวนนักศึกษาลดลง มหาวิทยาลัยหลายแห่งต้องเผชิญกับภาวะขาดทุนและอาจถึงขั้นต้องปิดตัวหรือควมรวมกิจการ

การแก้ไขปัญหาจำเป็นต้องมีการวางแผนเชิงกลยุทธ์เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยผู้ร่วมเสนาได้เสนอแนวทางการควมรวมมหาวิทยาลัยที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน รวมถึงการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

การบริหารจัดการทรัพยากรในมหาวิทยาลัย

หนึ่งในแนวคิดสำคัญที่ถูกหยิบยกขึ้นมา คือ การบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากมหาวิทยาลัยต้องเผชิญกับข้อจำกัดด้านงบประมาณ การจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมจึงเป็น

สิ่งสำคัญ โดยเน้นการลดต้นทุนที่ไม่จำเป็นและเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ เช่น การใช้พื้นที่และอุปกรณ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมถึงการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในเชิงพาณิชย์

ความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม

อีกแนวทางหนึ่งที่สำคัญ คือ การสร้างความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยและภาคอุตสาหกรรม เพื่อให้เกิดการวิจัยและพัฒนาที่ตรงกับความต้องการของตลาด การที่ภาคอุตสาหกรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการวิจัยและสนับสนุนการศึกษาจะช่วยให้มหาวิทยาลัยสามารถผลิตบัณฑิตที่มีทักษะตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานมากขึ้น

นอกจากนี้ การส่งเสริมให้เกิดสตาร์ทอัพและผู้ประกอบการในกลุ่มนิสิตนักศึกษาจะเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการเพิ่มโอกาสการจ้างงานและกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ

แนวทางการปรับตัวของมหาวิทยาลัยในอนาคต

ในอนาคต มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจหนึ่งในแนวทางที่ถูกเสนอ คือ การเปลี่ยนแปลงแนวคิด (Mindset) ของผู้บริหารมหาวิทยาลัย จากการมุ่งเน้นการขยายตัวมาเป็นการมุ่งเน้นคุณภาพของการศึกษาและการวิจัย การควบคุมและลดจำนวนสถาบันอุดมศึกษาอาจเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการมากขึ้น

บทบาทของผู้นำในการเปลี่ยนแปลง

บทบาทของผู้นำมหาวิทยาลัยมีความสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง ผู้ร่วมเสวนาได้เน้นถึงคุณสมบัติ 4 ประการที่ผู้นำควรมี ได้แก่

1. Pathfinder: ผู้ชี้นำทิศทางและเส้นทางการพัฒนาของมหาวิทยาลัย
2. Manager of Change: ผู้จัดการการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง
3. Teamwork Builder: ผู้สร้างทีมงานที่มีความเป็นเอกภาพและมีเป้าหมายร่วมกัน
4. Role Model: ต้นแบบที่ดีในการปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิต

ข้อสรุป

ระบบอุดมศึกษาไทยกำลังเผชิญกับความท้าทายครั้งใหญ่ การปรับตัวและการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ จะเป็นกุญแจสำคัญในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาาระบบอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้นำมหาวิทยาลัยต้องมีวิสัยทัศน์และความสามารถในการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยให้ก้าวไปข้างหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืน

ช่องทางการติดตามรับชม

สามารถติดตามรับชมย้อนหลังได้ที่ “เพจเฟซบุ๊ก” สถาบันคลังสมองของชาติ

